

Бугрім О.Ю.

ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ – ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет», м. Дніпро

У статті розкрито економічну сутність планування та прогнозування операційної діяльності підприємства. Наведено визначення понять “планування”, “прогнозування”, “операційна діяльність підприємства”. Наведено опис основних видів та особливостей розробки і реалізації планів та прогнозів, як впорядкованої системи дій. Викладено основні принципи, підходи та методи планування та прогнозування операційної діяльності підприємства, як елемента системи забезпечення його конкурентоспроможності протягом довгострокового періоду.

Ключові слова: Підприємство, фінансове планування, прогнозування, операційна діяльність підприємства, конкурентоспроможність.

Постановка проблеми

За своїм змістом розвиток підприємства є сукупністю процесів, які сумарно ведуть до збільшення потенціалу підприємства. Явними формами прояву таких процесів виступають кількісні та якісні зміни, адаптація до зовнішнього середовища підприємства та внутрішня інтеграція підприємства.

Результативний прояв розвитку для підприємства полягає в реалізації кількісних та якісних змін, збільшенні потенціалу підприємства, забезпеченні здатності підприємства протидіяти негативним впливам зовнішнього середовища та підвищенні життєздатності підприємства.

На сучасному етапі, у післякризових умовах, розвиток суб'єктів господарювання відбувається нестабільно, спонтанно, без довгострокових чітко виражених цілей, а, надалі, і стратегій різного рівня через недостатньо повний аналіз умов і змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі організації. Основними причинами такого становища є відсутність якісного моніторингу навколишнього середовища, недостатнє розуміння керівниками власного потенціалу організації, часова обмеженість горизонту фінансового планування 2–3 роками, недосконалість процедур реалізації планів.

На сьогоднішній день вже існує декілька визначень розвитку підприємства. Так, Е.М. Коротков, розглядаючи розвиток на рівні підприємства, трактує його як «...сукупність змін, які ведуть до появи нової якості і зміцнення життєвості системи, її здатність чинити опір руйнівним силами зовнішнього середовища».

В.А. Забродський та М.О. Кизим дають

більш розширене визначення розвитку, конкретизуючи його щодо економіко-виробничої системи. За їх точкою зору, розвиток економіко-виробничих систем представляє собою процес переходу економіко-виробничої системи у новий, більш якісний стан шляхом нагромадження кількісного потенціалу, зміни й ускладнення структури і складу, наслідком чого є підвищення її здатності чинити опір руйнівному впливу зовнішнього середовища та ефективність функціонування.

Аналіз публікацій

Проблеми фінансового планування розвитку підприємства розглядаються на теоретичному та методологічному рівнях такими вітчизняними і закордонними вченими, як М.А. Белов, Е.А. Бельтюков, А.А. Бревнов, Б.Є. Грабовецький, С.М. Грибкова, Н.М. Євдокимова, В.В. Левицький, В.Є. Москалюк, Л.В. Осипова, В.Н. Парсяк, В.С. Рижиков, Г.М. Тарасюк, Р.Б. Тянь, Л.І. Шваб, О.В. Шимко, О.І. Шимко та інші. У роботах цих авторів аналізуються загальні принципи, методи, завдання та різновиди планів підприємства.

Мета статті – обґрунтування заходів щодо підвищення конкурентоспроможності промислового підприємства шляхом виваженого фінансового планування.

Виклад основного матеріалу

Спрямована діяльність розпочинається з того, що людина намічає послідовно заходи, виконання яких забезпечує реалізацію поставлених цілей, в іншому випадку її наміри будуть невиконаними. Планування дозволяє визначити найбільш важливі, пріоритетні задачі, ціле-

спрямовано використати для їх здійснення наявні ресурси, забезпечити оптимальну реалізацію останніх.

Будь-якій організації (не залежно від її організаційно-правової форми), щоб в майбутньому процвітати в плінному світі, необхідно мати активне, енергійне, безперервне і творче фінансове планування, в противному разі управління лише пасивно реагує на впливи зовнішнього середовища і не дозволяє об'єкту планування бути активним конкурентоспроможним учасником ринкових перетворень. Ефективність в фінансового плануванні підвищує вірогідність досягнення поставлених цілей, укріплює бачення майбутнього, планомірних зусиль і дій [1].

Нині на окремих підприємствах в Україні зроблені спроби пристосувати для фінансового планування своєї поточної діяльності теорію бізнес-планування та створення оптимального поєднання економічної та соціальної стійкості підприємства. В умовах розвиненої ринкової економіки теорія бізнес-планування використовується при обґрунтуванні процесів освоєння нових сфер діяльності підприємств, створення нових видів бізнесу та забезпечення соціального ефекту. Для більшості українських підприємств пошук нових сфер діяльності є необхідним для виживання, подальшого розвитку та підтримки даних показників діяльності протягом довгострокового терміну [2].

Отже значення перспективного, поточного, оперативного планування та прогнозування має значний вплив на забезпечення конкурентоспроможності підприємств. Планування та прогнозування операційної діяльності є необхідною складовою забезпечення конкурентних переваг що включатиме в себе:

- отримання бажаних результатів від виробничої та господарської діяльності;
- постійний розвиток власного персоналу;
- розширення та зміцнення соціально-економічних територій впливу;
- ефективна взаємодія економіко-соціальних факторів забезпечення економічної стійкості тощо.

В сучасних умовах розвитку ринкових відносин в економіці України планування економічної діяльності всіх підприємств є важливою передумовою вільного підприємництва, ефективного ринкового розподілу та споживання продукції [3].

З економічної точки зору фінансове планування полягає у розробці планів господарської діяльності підприємства, виражених певним переліком економічних показників. В умовах ринку кожне підприємство (організація) самостійно встановлює перелік таких показників, виходячи зі своєї мети й потреб управління

підприємством (організацією) [3].

Планування спрямоване на зведення до мінімуму розбіжностей між імовірним і бажаним (оптимальним) майбутнім складних економічних організацій за умов певних дій під впливом навколишнього середовища.

Планологія вивчає, як здійснюється вибір соціально-економічних цілей організації за наявних альтернатив і обґрунтовуються засоби використання обмежених ресурсів для досягнення поставлених цілей у майбутньому [4].

Правильне оцінювання при плануванні ступеня відхилень кінцевих результатів сприяє обґрунтованому вибору не тільки найважливіших економічних цілей, але й необхідних засобів для їх здійснення у планованому періоді. Вибір цілей і засобів для їх здійснення тісно пов'язані і переплетені між собою. Поставлені цілі, з одного боку, впливають за наявних обмежень на вибір засобів для їх майбутнього здійснення. Разом із тим наявні ресурси і можливості теж впливають на вибір цілей, до яких варто прагнути.

Планування як складова економічної науки ґрунтується передусім на загальних взаємопов'язаних методах наукових досліджень: аналізі та синтезі, дедукції та індукції. Йому притаманні і власні методи досліджень: системний підхід, конкретно-історичний підхід, комплексний підхід, метод експерименту, моделювання, а також методи спеціальних досліджень (наприклад, експертних оцінювань) та ін. [4].

Планування є сферою людської діяльності, що об'єднує сукупність систематизованих знань про закономірності формування і функціонування різних господарюючих систем.

Планування – це процес обробки інформації з обґрунтування майбутніх дій, це процес розробки і реалізації плану підприємства, що містить необхідні параметри досягнення цілей, – потреби в трудових, матеріально-технічних, фінансових, енергетичних ресурсах, обсяги і асортимент виробництва і реалізації товарів, витрати на їх виробництво та продаж і так далі [57].

Метод науки економічного прогнозування і планування базується не тільки на своїх специфічних прийомах, а також на методах загально-теоретичних дисциплін – економічної теорії, філософії, логіки, математики [6].

Планування один із найскладніших видів розумової діяльності людини. Складність полягає в тому, що управління – це практична діяльність, а що і як робити, визначається до того, коли потрібно діяти.

З погляду менеджменту функція планування полягає в розробці змісту та послідовності дій для досягнення сформульованої мети, відображеної в економічних планах [3].

Досвід багатьох процвітаючих підприємств промислово розвинених країн показує, що в умовах ринку з його жорсткою конкуренцією планування виробничо-господарської діяльності є найважливішою умовою їх виживання, економічного зростання і процвітання. Саме воно дозволяє оптимально погоджувати наявні можливості підприємства з випуску продукції з попитом і пропозицією на ринку.

Фінансове планування є процесом пошуку можливостей діяти в певних умовах і часових рамках, виходячи з пропозицій про майбутні вірогідні можливості реалізації планів.

На більшості комерційних підприємств головною метою планування є отримання максимального прибутку. Для її досягнення можуть бути обрані два відомі способи зростання доходів підприємства: за рахунок економного витрачання використовуваних ресурсів і на основі приросту використовуваного капіталу. Перший шлях орієнтує виробників на планування зниження витрат, другий – на підвищення результатів виробництва [5].

Планування як самостійна галузь знань та особлива сфера людської діяльності, являє собою сукупність систематизованих знань про закономірності формування і функціонування різних господарських систем.

Ціль науки планування як складової економічної науки – описати, обґрунтувати та передбачити процес і явища дійсності (теоретичне відображення дійсності) [7].

План – це по суті документ, в якому визначені цілі, які фірма передбачає досягти за певний період, а також засоби і умови їх досягнення. Планування – це процес складання планів об'єктивних природних і економічних законів і використання їх в процесі регулювання економіки.

План – це система показників або послідовність дій характерної життєдіяльності підприємства на певний період, яка забезпечує виконання цілей діяльності підприємства.

Процес планування здійснюється у часі та у просторі, тому плани обмежені часом та колом виконавців.

Плановий період – період, на який складається план. Він залежить від виду планів, цілей планування. Період підпадає під вплив зовнішніх і внутрішніх умов, що забезпечують роботу підприємства.

Поширено при плануванні враховуються наступні планові періоди.

Довгострокові періоди – періоди дії планів, які ґрунтуються на побудові прогнозних планових показників та дій, що виконуються від 2 до 10 років.

Середньострокові планові періоди – це

періоди дії поточних планових показників та заходів, що виконуються від 1 до 2 років.

Короткострокові планові періоди – це періоди дії оперативних планів, які залежать від характеру планового завдання та складу виконавців планів. Тому короткострокові планові періоди варіюють від 1 години до півроку [8].

Зміст планування на підприємствах визначається такими взаємопов'язаними зовнішніми і внутрішніми чинниками, як споживачі і постачальники, об'єкт і система показників, методи і технологія складання планів і тому подібне.

Кількісне визначення перспектив розвитку підприємства, аналіз положення, що склалося, і розробка на цій основі плану дій для досягнення поставленої мети – три основні елементи, необхідні для побудови плану. Основними характеристиками плану є:

- представлення майбутнього стану підприємства;
- числова модель майбутнього розвитку;
- можливості зовнішніх і внутрішніх умов з їх ефективним використанням для досягнення поставленої мети;
- управлінський документ, що затверджується керівництвом підприємства і що має можливість коректувань і адаптації до нових умов роботи;
- першопричина мотивації працівників підприємства та їх праці.

План підприємства становить систему заходів щодо його майбутньої виробничо-комерційної діяльності, що передбачає обґрунтування економічних цілей його створення, розвитку або функціонування на основі якнайповнішого виявлення потрібних ринком товарів, робіт, послуг і встановлення таких показників їх виробництва, розподілу і споживання, які при повному використанні обмежених ресурсів можуть привести до досягнення очікуваних результатів [5].

До факторів, що обумовлюють зростаюче значення науки планування в загальнополітичному, соціальному, економічному і культурному середовищі можна віднести:

- перехід до ринкових відносин і зміну методів господарювання, що потребує перебудови систем фінансового планування на всіх рівнях управління економікою;
- розвиток науково-технічного прогресу, зростання чисельності управлінських кадрів;
- зростання масштабів суспільного виробництва, ускладнення господарських зв'язків, розширення міжнародних зв'язків.

Суть планування полягає в розробці та обґрунтуванні цілей, визначенні найкращих методів і способів їх досягнення при ефективному

використанні всіх видів ресурсів, необхідних для виконання поставлених завдань, і встановленні їх взаємодії [7].

Методологія планування – це сукупність теоретичних висновків, загальних закономірностей, наукових принципів розробки планів, їх обґрунтування та описання відповідно до сучасних вимог ринку, що перевірені передовою практикою.

Основою суспільства є матеріальне виробництво і відносини в сфері виробництва, які визначають суспільне буття людей. В суспільному виробництві вирішальна роль належить матеріальному виробництву, яке і є об'єктом науки планування.

До процесу планування діяльності підприємств входить багато складових: виробництво і реалізація продукції, її собівартість, забезпеченість трудовими, матеріальними і фінансовими ресурсами, фінансові результати роботи, фінансовий стан підприємства, його інвестиційна діяльність. Саме ці складові і є об'єктами планування діяльності підприємств, які розглядаються як єдине ціле і через які розкривається його предмет.

Оскільки планування являє собою процес підготовки рішень про цілі, способи і методи їх досягнення шляхом цілеспрямованої порівняльного оцінювання різних альтернативних варіантів, що завжди пов'язано із використанням ресурсів, то саме ресурси підприємства і є більшою мірою предметом планування на підприємстві [9].

Суть внутрішньогосподарського планування полягає в науковому обґрунтуванні мети розвитку підприємства та форм господарської діяльності, виборі найкращих способів їх здійснення на основі найбільш повного виявлення потреб ринку в товарах, послугах, виконання робіт і встановлення таких показників їх виробництва, які при повному використанні обмежених виробничих ресурсів можуть привести до досягнення очікуваних у майбутньому якісних і кількісних результатів [3].

Планування полягає в обґрунтуванні цілей і методів їх досягнення на основі виявлення комплексу завдань і робіт, а також визначення ефективних методів і способів, ресурсів всіх видів, необхідних для виконання цих завдань і встановлення їх взаємодії [10].

Діяльність з розробки планів охоплює всі сторони життя, всі етапи діяльності організації. На етапі планування визначаються всі необхідні параметри досягнення цілей – час, потреби в трудових, матеріально-технічних і фінансових ресурсах, терміни постачання сировини, матеріалів, устаткування і так далі. Прийняті в плані рішення повинні забезпечити досягнення цілей

організації в заплановані терміни з мінімальними витратами при необхідній якості.

Основна мета планування – інтеграція всіх членів організації для вирішення комплексу завдань і виконання робіт, що забезпечують ефективне досягнення кінцевих результатів.

Плануванням є набір дій, що передбачає визначення мети організації, параметрів взаємодії між завданнями, роботами і членами організації, розподіл ресурсів і вибір інших організаційно-технологічних, економічних і мотиваційних рішень, що забезпечують досягнення цілей організації [10].

Внутрішньофірмове планування є однією з основних функцій управління підприємством і передбачає не тільки цілісний розгляд низки виробничо-господарських, організаційно-управлінських, фінансово-економічних та багатьох інших проблем, але й орієнтацію на майбутні рішення, що приймаються. Тому, у більш вузькому розумінні, планування є складним комплексом робіт зі створення нормативної бази підприємства, основним завданням якого є інтеграція усіх членів підприємства для вирішення завдань і виконання робіт, що забезпечують ефективне досягнення кінцевих результатів, виявлення і мобілізації внутрішньовиробничих ресурсів [3].

Планування слугує початком будь-якої спрямованої економічної діяльності людини або підприємства під час ведення особистої господарської діяльності чи колективного бізнесу. Тому, внутрішньофірмове планування є складовою частиною сучасної економічної науки, яка вивчає проблеми ефективного використання обмежених виробничих ресурсів чи управління ними.

Сучасне фінансове планування полягає у визначенні майбутнього бажаного стану всього підприємства, економічних показників або кінцевих результатів, яких необхідно досягти. Механізм планування при цьому ґрунтується на взаємозв'язку процесів мікроекономічного дослідження дійсного стану підприємства і моделювання прогнозованого рівня його розвитку у майбутньому [3].

Сам процес фінансового планування проходить чотири етапи:

- 1) розробку загальних цілей;
- 2) визначення конкретних цілей на даний період із наступною їх деталізацією;
- 3) визначення шляхів і способів досягнення цілей;
- 4) контроль за процесом досягнення поставлених цілей шляхом зіставлення планових показників із фактичними та коригування цілей.

У процесі планування кожне підприємство повинно відповісти на такі запитання:

– що повинно бути зроблено і для чого?
– коли це буде зроблено і хто його буде робити?

– де це буде зроблено, і що для цього необхідно?

Вирішення цих питань є функцією планування, яка є основою для прийняття рішень та являє собою управлінську діяльність, що передбачає розробку цілей і завдань управління виробництвом, а також визначення шляхів реалізації планів для досягнення поставлених цілей [7].

За допомогою планування здійснюється перетворення «іраціональності у раціональність», досягається більша сумісність інтересів, передбачуваність і взаємодія триади «економіка – людина – природа». Основою суспільства є матеріальне виробництво і відносини в сфері виробництва, які визначають суспільне буття людей. Усередині суспільного виробництва вирішальне значення належить її головній сфері – матеріальному виробництву, яке і є об'єктом науки планування [7].

Методологія внутрішньофірмового планування охоплює сукупність теоретичних висновків, загальних закономірностей, наукових принципів, економічних положень, сучасних вимог ринку і визнаних передовим досвідом методів розробки планів. Методика планування характеризує склад методів, способів та прийомів обґрунтування конкретних планових показників, а також зміст, форму, структуру і порядок розробки внутрішньофірмового плану.

Під методами планування розуміють спосіб здійснення планування, тобто спосіб реалізації планової ідеї.

На практиці виділяють три напрями планування:

1. Прогресивний – планування здійснюється від нижчої ланки до вищої, тобто нижчі структурні підрозділи самостійно складають детальні плани своєї роботи, які потім, інтегруються на верхні ланки і утворюють, у результаті, план підприємства.

2. Ретроградний – структурні підрозділи повинні перетворювати плани, що надійшли з вищих ланок, у плани своїх підрозділів.

3. Круговий – розробка плану в два етапи. На першому етапі відбувається поточне планування за головними цілями. На другому – складається кінцевий план [3].

Процес планування може бути перервним та безперервним і складається з етапів (фаз) планування.

Фаза (етап) планування – це окремий цикл планування, обмежений часом і засобами планування, протягом якого виконується вирішення якоїсь проблеми розробки виду планів.

Засобами планування є матеріальні, трудові і фінансові ресурси, що забезпечують виконання поставлених цілей і задач.

Далі визначимо основні умови планування, що дозволяють здійснити цілі та задачі планування.

Основними умовами фінансового планування є дотримання законів і принципів планових розрахунків.

Важливим напрямом перспективного розвитку потенціалу промислових підприємств є комерціалізація науково-технічної сфери на основі ринкових механізмів. З цією метою слід здійснити заходи щодо об'єднання промислового, банківського та торговельного капіталу у потужні структури, здатні фінансувати науку і високотехнологічні конкурентоспроможні товари та послуги [12].

Закони планування:

1. При плануванні всі кількісні показники планів округляються у більшу сторону, а якісні показники планів округляються за законами математики [11].

2. Кількісні показники планів в натуральному виразі плануються з точністю до одного знаку після коми (0,0), а у вартісному виразі округляються з двома знаками після коми (0,00). Якісні показники планів плануються у відсотках з точністю до одного знака після коми (0,0), а в питомому значенні – з точністю до трьох знаків після коми (0,000).

Принципи планування

– достовірність – принцип, за яким припускається використання в планових розрахунках тільки багаторазово перевірених і абсолютно достовірних початкових даних;

– раціональність – припускає планування показників на основі оптимізації витрат матеріальних, трудових і фінансових ресурсів [11];

– науковість – припускає використання в планових розрахунках сучасних методів, методик і технологій, що забезпечують підвищення якості і скорочення термінів планування;

– компактність припускає створення мінімальної і достатньої кількості показників в плані відповідно до цілей планування;

– наочність – припускає логічну побудову планів, що забезпечує простоту читання і коректування;

– гнучкість – припускає формування показників планів в коридорі значущості від мінімуму до максимуму запланованої величини [11].

Планування – найважливіша частина як державної, так і підприємницької практики. Для фірм необхідно визначити власні ресурси і кількість споживачів, здатних її розвивати. Плани встановлюють не тільки загальну діяльність,

процес досягнення поставленої цілі, але тривалість і послідовність всіх видів робіт, їх етапів, збільшуючи ефективність продуктивності праці та зменшуючи нераціональні витрати [1].

Висновки

На сучасному етапі, розвиток суб'єктів господарювання відбувається нестабільно, спонтанно, без довгострокових чітко виражених цілей, а, надалі, і стратегій різного рівня через недостатньо повний аналіз умов і змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі організації. Основними причинами такого становища є відсутність якісного моніторингу навколишнього середовища, недостатнє розуміння керівниками власного потенціалу організації, часова обмеженість горизонту планування, недосконалість процедур реалізації планів.

Фінансове планування дозволяє визначити найбільш важливі, пріоритетні задачі, цілеспрямовано використати для їх здійснення наявні ресурси, забезпечити оптимальну реалізацію останніх та як наслідок підвищити конкурентоспроможність.

З економічної точки зору планування полягає у розробці планів господарської діяльності підприємства, виражених певним переліком економічних показників. В умовах ринку кожне підприємство самостійно встановлює перелік таких показників, виходячи зі своєї мети й потреб управління підприємством.

Правильна оцінка при фінансовому плануванні ступеня відхилень кінцевих результатів сприяє обґрунтованому вибору не тільки найважливіших економічних цілей, але й необхідних засобів для їх здійснення у планованому періоді.

Внутрішньофірмове фінансове планування є одним з основних функцій управління підприємством і передбачає не тільки цілісний розгляд низки виробничо-господарських, організаційно-управлінських, фінансово-економічних та багатьох інших проблем, але й орієнтацію на майбутні рішення, що приймаються.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Планування та прогнозування в умовах ринку*: навч. посіб. / за ред. Л.В. Осипової. – К.: ВД Професіонал, 2006. – 608 с.
2. *Левицький В.В.* Фінансове планування та прогнозування операційної діяльності підприємства як складовий елемент системи забезпечення його соціально-економічної стійкості // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка. – Вип. 2 (34). – 2011. – С.120-123
3. *Планування діяльності підприємства* / за ред. О.М. Свиницької. – К.: Кондор, 2009. – 264 с.
4. *Планування діяльності підприємства* / М.А. Белов,

Н.М. Євдокимова, В.Є. Москалюк та ін. – К.: КНЕУ, 2002. – 252 с.

5. *Бельтюков Е.А., Бревнов А.А., Парсяк В.Н.* Планирование деятельности предприятия. – Харьков: Одиссей, 2006. – 384 с.

6. *Грабовацький Б.Є.* Економічне прогнозування та планування: навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2003. – 188 с.

7. *Тарасюк Г.М.* Планування діяльності підприємства. – К.: Каравела, 2008. – 352 с.

8. *Планування діяльності підприємства* / О.В. Шимко, В.С. Рижиков, С.М. Грибкова, О.І. Шимко. – К.: ЦУЛ, 2006. – 296 с.

9. *Шваб Л.І.* Економіка підприємства. – К.: Каравела, 2009. – 568 с.

10. *Тян Р.Б.* Планування діяльності підприємства. – К.: МАУП, 1998. – 156 с.

11. *Планування діяльності підприємства* / О.В. Шимко, В.С. Рижиков, С.М. Грибкова, О.І. Шимко. та ін. – К.: ЦУЛ, 2006. – 296 с.

12. *Ткаченко А.М., Пожуєва Т.О.* Формування інноваційного потенціалу як умова підвищення конкурентоспроможності суб'єкта господарювання // Інституціональний вектор економічного розвитку: 36. наук. праць МІДМУ «КПУ». – Мелітополь: Вид-во КПУ, 2014. – Вип. 7 (2). – С.80-87.

Надійшла до редакції 13.11.2016
Рецензент: д.е.н., проф. А.М. Ткаченко

ФИНАНСОВОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ – ОСНОВА ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ

Бугрим А.Ю.

В статье раскрыта экономическая сущность планирования и прогнозирования операционной деятельности предприятия. Приведены определения понятий “планирование”, “прогнозирование”, “операционная деятельность предприятия”. Приведено описание основных видов и особенностей разработки и реализации планов и прогнозов, как упорядоченной системы действий. Изложены основные принципы, подходы и методы планирования и прогнозирования операционной деятельности предприятия, как элемента системы обеспечения его конкурентоспособности в течение длительного периода.

Ключевые слова: Предприятие, финансовое планирование, прогнозирование, операционная деятельность предприятия, конкурентоспособность.

FINANCIAL PLANNING – THE BASIS OF INCREASING COMPETITIVENESS

Bugrim A. Yu.

The article deals with economic essence of planning and forecasting the company's operating activities. Given the definition of “planning”, “forecasting”, “operating activities of the enterprise.” A description of the main types and characteristics of the development and implementation of plans and forecasts as an ordered system of action. Set out the basic principles, approaches and methods of planning and forecasting the company's operating activities, as part of the system to ensure its competitiveness over a long period.

Keywords: Enterprise, financial planning, forecasting, operating activities of the enterprise, competitiveness.